

Krajský úřad Olomouckého kraje
odbor životního prostředí a zemědělství
Jeremenkova 40a, 779 11 Olomouc

č. j.: KUOK 113516/2024

V Olomouci dne 1. 10. 2024

SpZn: KÚOK/40245/2024/OŽPZ/7644

vyřizuje: Mgr. Michaela Koucká

datová schránka: qiabfmf

tel.: 585 508 412

e-mail: m.koucka@olkraj.cz

počet listů: 14

počet příloh: 0

počet listů/svazků příloh: 0

VEŘEJNÁ VYHLÁŠKA

OPATŘENÍ OBECNÉ POVAHY

Výjimka, opatření a souhlas týkající se povolení regulace vlka obecného a jeho kříženců na území Olomouckého kraje v kompetenci Krajského úřadu Olomouckého kraje.

Krajský úřad Olomouckého kraje, odbor životního prostředí a zemědělství, jako příslušný orgán ochrany přírody (dále jen „krajský úřad“) podle ustanovení § 77a odst. 4 písm. i) a k) a § 77a odst. 5 písm. d) a o) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“), v souladu s ustanovením § 171 a násl. zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) vydává toto:

opatření obecné povahy,

I.

kterým **podle ustanovení § 56 odst. 1 a odst. 2 písm. a), b) a c) zákona v zájmu ochrany volně žijících živočichů, v zájmu prevence závažných škod zejména na dobytku a ostatních typech majetku a v zájmu veřejného zdraví nebo veřejné bezpečnosti povoluje výjimku ze základních podmínek ochrany dle ust. § 50 odst. 1 a 2 zákona jednotek jedinců zvláště chráněného **vlka obecného** (*Canis lupus*) (dále i jen „vlk obecný“ nebo „vlk“) zařazeného dle § 14 odst. 2 vyhlášky Ministerstva životního prostředí (dále jen „MŽP“) č. 395/1992 Sb. a přílohy č. III této vyhlášky do kategorie kriticky ohrožený, **konkrétně výjimku ze zákazu rušit, chytat a nebo usmrcovat jedince vlka obecného, kteří budou vyhodnoceni podle kritérií Pohotovostního plánu pro řešení situací při výskytu problematických jedinců vlka obecného** (schváleného deklarací MŽP a Ministerstva zemědělství (dále jen „MZe“) č. j. MZP/2023/630/1108 ze dne 5.5.2023 a publikovaného ve Věstníku MŽP,**

srpen 2023, částka 7, dále jen „Pohotovostní plán“) **jako problematičtí** (tedy od stupně II. závažnosti situace výše ve smyslu tabulky č. 1 Pohotovostního plánu), a dále **výjimku ze zákazů držet nebo dopravovat jedince odchycené nebo usmrčené na základě této výjimky**.

Podmínky uplatňování výjimky

Postup lze uplatnit v případě problematických jedinců vlka obecného pouze za těchto podmínek:

- 1) **vyhodnocení příčin a okolností chování daného jedince či jedinců** provedené Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR (dále jen „AOPK ČR“) prokázalo, že se jedná o chování klasifikované v II. a III. stupni závažnosti situace podle Pohotovostního plánu a Pohotovostní štáb ustavený dle čl. 4.3 Pohotovostního plánu (dále jen „PŠ“) stanovil v zápisu ze svého jednání konkrétní opatření a postup adekvátní dané situaci (chování jedince/jedinců vlka obecného),
- 2) **jsou uplatňována pouze opatření a postup stanovený PŠ** (zápisem z jeho jednání), a to s ohledem na podmínku neexistence jiného uspokojivého řešení ve smyslu § 56 odst. 1 zákona, **vždy od mírnějších** (posílení preventivních opatření dle čl. 5.3 Pohotovostního plánu, plašení aj. averzivní podmiňování dle čl. 5.4 Pohotovostního plánu) až po případné odstranění jedince z populace,
- 3) v případě jedince, jehož chování bude klasifikované v II. a III. stupni závažnosti situace, bude zajištěn **intenzivní monitoring, resp. sledování a sběr informací** za účelem stanovení příčin a způsobu řešení smělého, problematického či kritického chování vlka (ve smyslu čl. 5. 1 Pohotovostního plánu); jako součást monitoringu je možné provést odchyt jedinců a instalaci telemetrického sledovacího zařízení,
- 4) v případě jedince, jehož chování bude klasifikované v II. a III. stupni závažnosti situace, **bude zajištěno averzivní podmiňování** (systematické plašení), pokud to PŠ stanoví jako adekvátní opatření s ohledem na podmínku neexistence jiného uspokojivého řešení (podle podmínky č. 2) k odvrácení či omezení smělého, problematického či kritického chování konkrétního jedince/jedinců vlka obecného,
- 5) v případě jedince, jehož **chování bude vyhodnoceno** dle podmínky č. 1 ve III. stupni závažnosti situace **jako kritické** (ve smyslu tabulky č. 1 Pohotovostního plánu) nebo v případě, kdy je na základě vyhodnocení dle podmínky č. 1 zřejmé, že jedinec **opakovaně překonává řádně provedená a funkční preventivní opatření** k zabezpečení hospodářských zvířat doporučená *Standardem na ochranu hospodářských zvířat před útoky velkých šelem*¹, a je PŠ, formou zápisu z jednání, **potvrzeno, že neexistuje jiné uspokojivé řešení**, bude v návaznosti na splnění podmínky č. 2 **zajištěno odstranění jedince z populace**; odstraněn z populace může být **pouze jedinec či jedinci prokazatelně spojení s řešeným problematickým chováním** – dle situace se

¹ Standard AOPK ČR: Ochrana hospodářských zvířat před útoky velkých šelem, SPPK E 02 006

- může jednat o konkrétního jedince nebo více členů smečky, pokud problematické způsoby chování přejali anebo takové chování přetrvává,
- 6) PŠ **projedná způsob provádění** monitoringu, averzivního podmiňování nebo odstranění jedince či jedinců z populace dle podmínek č. 3–5 a ve spolupráci s dotčenými subjekty, kteří se na jejich provádění budou podílet (uživatelé honiteb, příslušnými odborníky aj.) upřesní kdo a jak postup zajistí; způsob, podmínky a upřesnění organizačního zajištění PŠ uvede v zápise ze svého jednání,
 - 7) **při odchytu** (pro účely definované v podmínce č. 3 nebo 5) budou použity **pouze metody s využitím živochytných odchyťových zařízení** (živochytný sklopec nebo zařízení soft catch trap a Belisle foot snare použitelná pro odchyt vlka v souladu s vyjádřením Evropské komise (*Ref. Ares (2018)1412230 - 14/03/2018*) k Nařízení Rady (EHS) č. 3254/91, případně další metody pro bezpečný a šetrný odchyt živých jedinců adekvátně k dané situaci) při dodržení dalších povinností stanovených zákonem č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů,
 - 8) **při použití odchyťových zařízení** bude technicky zajištěno sledování jejich aktivace a osoby pověřené PŠ k realizaci odchytu budou v pohotovosti tak, aby zajistily dojezd k odchycenému jedinci v co nejkratším termínu s ohledem na zajištění welfare odchycených jedinců,
 - 9) **usmrcení jedince** (při odstranění jedince z populace podle podmínky č. 5) lze provést pouze **střelnou zbraní** a v souladu s dalšími podmínkami zákona č. 449/2001 Sb. o myslivosti ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o myslivosti“). Pokud jde o podmínky způsoby lovu, je s ohledem na okolnosti, pokud to následné rozhodnutí dle zákona o myslivosti umožní, možné provedení odlovu jedince také v noci, s pomocí noktovizoru i usmrcení v odchyťových zařízeních. Usmrcení jedince je možné rovněž **po odchytu injekčně** za použití schválených veterinárních preparátů,
 - 10) **provedení odchytu či usmrcení** bude tím, kdo jej provedl, **zdokumentováno** (zaznamenání místa a času, fotodokumentace, případně zaznamenání tělesných údajů jedince) a telefonicky nebo jinou vhodnou formou bude provedení **bezodkladně oznámeno** **předsedovi PŠ a krajskému úřadu**; pořízená dokumentace bude následně předsedovi Pohotovostního štábu a krajskému úřadu zaslána v co nejkratším termínu prostřednictvím elektronické pošty nebo datových schránek,
 - 11) po nezbytnou dobu bude **zajištěno uchování celého neporušeného jedince** za účelem jeho prohlídky a získání údajů a vzorků k dalšímu využití v zájmu ochrany druhu. Místo uložení kadáveru a způsob jeho přepravy dohodne PŠ a uvede v zápise ze svého jednání. Usmrceného jedince nebo jeho části může **dpravovat pouze osoba, která usmrcení provedla nebo osoba, kterou určí PŠ** v zápise ze svého jednání. O dalším využití usmrceného jedince a povolení držení a dalšího nakládání s ním bude rozhodnuto v rámci samostatného řízení dle § 56 zákona,

- 12) **krajskému úřadu bude PŠ každoročně k 31. 1. předložena písemná zpráva** o činnostech provedených podle této výjimky za uplynulý kalendářní rok, která bude obsahovat také zhodnocení realizovaných činností ve vztahu k řešené situaci. Reportingová povinnost daná ust. § 56 odst. 6 zákona bude zajištěna krajským úřadem.

II.

kterým se podle ustanovení § 5 odst. 6 zákona stanoví **opatření k regulaci (odstranění) kříženců vlka obecného a psa**, za těchto podmínek:

- 1) v případě podezření na přítomnost **křížence vlka obecného a psa** AOPK ČR zajistí vyhodnocení, zda konkrétní jedinec je křížencem vlka obecného a psa (tj. zda se ve smyslu Pohotovostního plánu jedná o jedince, u něhož je křížení zjevné nebo je možné jej identifikovat jako křížence v 1. generaci na základě genetických analýz) a **PŠ následně stanoví v zápisu ze svého jednání konkrétní opatření k odstranění křížence** z přírody, včetně postupu a organizačního zajištění jejich provedení obdobně dle podmínky č. 1.6 tohoto opatření obecné povahy; **uplatňována budou pouze opatření a postup stanovený PŠ** (zápisem z jeho jednání),
- 2) **v případě odchyty** (pro účely případného potvrzení křížence dle podmínky č. 1 nebo odstranění křížence z přírody) budou použity metody a postup dle bodu 1.7 a 1.8,
- 3) **usmrcení** jedince **křížence vlka a psa** identifikovaného v souladu s podmínkou č. 1 lze provést **pouze střelnou zbraní** a v souladu s dalšími podmínkami zákona o myslivosti. Usmrcení jedince je možné i **po odchytu injekčně** za použití schválených veterinárních preparátů,
- 4) **provedení odchyty či usmrcení** bude tím, kdo jej provedl, **zdokumentováno** (zaznamenání místa a času, fotodokumentace, případně zaznamenání tělesných údajů jedince) a telefonicky nebo jinou vhodnou formou bude provedení **bezodkladně oznámeno předsedovi PŠ a krajskému úřadu**; pořizovaná dokumentace bude následně předsedovi PŠ a krajskému úřadu zaslána v co nejkratším termínu prostřednictvím elektronické pošty nebo datových schránek,
- 5) po nezbytnou dobu bude **zajištěno uchování celého neporušeného jedince** za účelem jeho prohlídky a získání údajů a vzorků k dalšímu využití v zájmu ochrany druhu. Místo, způsob uložení kadáveru, způsob jeho přepravy a další nakládání s ním určí Pohotovostní štáb a bude uvedeno v zápise z jeho jednání.

III.

kterým:

a)

povoluje výjimku podle ust. § 43 odst. 1 zákona **k činnostem zakázaným na území přírodních rezervací** dle ust. § 34 odst. 1 písm. e) zákona, konkrétně výjimku pro odchyt jednotek jedinců vlka obecného a jeho kříženců, na území přírodních rezervací

(dále jen „PR“) Andělova zmola, Blátka, Bučina u Suché louky, Bukoveček, Doubek, Dvorčák, Hrubovodské sutě, Kněží hora, Království, Lipovské upolínové louky, Malá Kobylanka, Malý Kosíř, Na hadci, Panské louky, Pod Trlinou, Průchodnice, Přemyslovské sedlo, Račí údolí, Rudka, Skály, Stráž – Skalka, Škrabalka, Terezké údolí, Uhliska, Velká Kobylanka, Vidnavské mokřiny a Vitčický les.

b)

uděluje souhlas podle § 44 odst. 4 zákona **k činnostem vázaným na souhlas orgánu ochrany přírody dle bližších ochranných podmínek** uvedených ve zřizovacích dokumentech jednotlivých zvláště chráněných územích, konkrétně v **přírodních památkách** (dále jen „PP“) **Cigánské zmoly, Deylův ostrůvek, Dolní vinohrádky, Hamerská stráž, Chrastický hadec, Kopaniny, Kozí Horka, Lesy u Bezuchova, Letní stráž, Lhotka u Přerova, Louky pod Skalami, Malé laguny, Na Kozénku, Návesní niva, Ohrozim – Horka, Pavlečkova skála, Píšť'ala, Pod liščím kupem, Pod Švancarkou, Protivanov, Přestavlcký les, Rašeliště na Smrku, Rašeliště v Klozovci, Skalky, Skelná huť, Skřípovský mokřad, Taramka, Těšice, U Bílých hlin, U nádrže, U Strejčkova lomu, V chaloupkách, Včelínské louky, Zlaté jezero, Žďár a PR Andělova zmola, Blátka, Bučina u Suché louky, Bukoveček, Dvorčák, Hrubovodské sutě, Kněží hora, Království, Lipovské upolínové louky, Malý Kosíř, Na hadci, Pod Trlinou, Průchodnice, Přemyslovské sedlo, Račí Údolí, Rudka, Skály, Stráž-Skalka, Škrabalka, Terezké údolí, Uhliska, Velká Kobylanka, Vidnavské mokřiny a Vitčický les.**

Povolení výjimky a udělení souhlasu jsou učiněny za účelem provádění nezbytných opatření stanovených podle bodu I. a II. tohoto opatření obecné povahy, které mohou být spojeny s činnostmi zakázanými nebo vázanými na předchozí souhlas krajského úřadu. Jedná se především o odchyt jedinců vlka či kříženců a umístování odchyťových zařízení pro daný účel na území PR a PP, dále vjezdy či vstupy do chráněných území. Vždy je třeba omezit zásahy do přírodního prostředí jen na nezbytnou míru a postupovat tak, aby nedošlo k ohrožení nebo poškození předmětu ochrany zvláště chráněného území; PŠ stanoví v zápise ze svého jednání společně s podrobnostmi provedení dle podmínek I.6 a II.1 případné podmínky provádění opatření ve zvláště chráněném území a dle těchto podmínek je v souladu s bodem I.1 tohoto opatření obecné povahy nezbytné postupovat.

Toto opatření obecné povahy se vztahuje na celé území Olomouckého kraje v kompetenci krajského úřadu, tj. mimo území velkoplošných chráněných území: chráněné krajinné oblasti (dále jen „CHKO“) Jeseníky a CHKO Litovelské Pomoraví) a mimo území národních přírodních památek a národních přírodních rezervací ležících mimo území uvedených CHKO.

Opatření obecné povahy nabývá platnost dnem ustanovení PŠ a je platné do 31. 12. 2028.

Odůvodnění

Krajský úřad Olomouckého kraje, jako příslušný orgán ochrany přírody podle ust. § 77a odst. 4 písm. i) a k) a odst. 5 písm. d) a o) zákona, přistoupil k vydání tohoto opatření obecné povahy, kterým se povoluje výjimka dle § 56 zákona ze základních podmínek ochrany jednotek jedinců druhu vlk obecný, jako zvláště chráněného druhu dle vyhlášky č. 395/1992 Sb. v kategorii kriticky ohrožený, pro řešení situací při výskytu problematických jedinců vlka obecného, současně stanoví opatření k regulaci (odstranění) případných kříženců vlka obecného a psa dle § 5 odst. 6 zákona, pokud by byl výskyt křížence v přírodě zjištěn, a současně povoluje výjimku podle § 43 odst. 1 zákona k činnostem zakázaným na území přírodních rezervací dle § 34 odst. 1 písm. e) zákona a uděluje souhlas podle § 44 odst. 4 zákona k činnostem vázaných na předchozí souhlas orgánu ochrany přírody dle bližších ochranných podmínek uvedených ve zřizovacích dokumentech PR a PP pro účely řešení uvedených situací při výskytu problematických jedinců vlka obecného či regulaci (odstranění) křížence vlka a psa.

Vlk obecný byl v minulosti na území České republiky (dále jen „ČR“) i v řadě dalších Evropských zemí prakticky vyhuben. V posledních letech se vlci začali z okolních zemí šířit na území ČR ve větší míře a dochází ke vzniku trvalého osídlení a ustálení vlčích teritorií na našem území. V případě nedostatečné prevence je u vlků pravděpodobné využívání i snadno dostupné, avšak zcela nežádoucí zdroje potravy (nezabezpečená nebo nedostatečně zabezpečená stáda hospodářských zvířat, živočišné odpady v okolí sídel a podobně), a to může vést v důsledku až k narušení přirozených vzorců chování, habituaci a následně i nárůstu bezpečnostních rizik pro obyvatele. Na takové chování je pak nezbytné nahlížet jako na „problematické“ a řešit jej, přičemž mohou nastávat i situace, v nichž je nezbytné postupovat bezodkladně nebo včas použít vhodná opatření k prevenci či omezení vzniku nevhodného chování jedinců vlka.

Naléhavost včasného řešení takových situací je umocněna skutečností, že s ohledem na sociální chování vlků může docházet k předání, resp. učení nevhodných návyků u dalších jedinců, případně až v rámci celé smečky. K problematickému chování může docházet také v případě jednotlivých jedinců, již z důvodu zdravotních omezení nebo jiného handicapu nejsou schopni získávat přirozeně potravu a začnou využívat např. zmíněné dostupné živočišné odpady v okolí sídel, s čímž pak opět souvisí možná bezpečnostní rizika. Rizikové z hlediska nežádoucího či problematického chování a současně i z hlediska ochrany genofondu populace vlka jsou rovněž případy křížení mezi vlky a psy (přičemž za křížence je na místě považovat jedince, u něhož je křížení zjevné nebo je možné je identifikovat jako křížence v 1. generaci na základě genetických analýz).

Problematické chování konkrétních jedinců vlka může mít různý charakter, intenzitu i příčiny, a je proto nezbytné vyhodnocení takového chování a přijetí opatření adekvátních jeho důvodům a hrozícím rizikům – od odstranění nevhodných podnětů a

zamezení vznikajícího problematického chování prostřednictvím prevence, přes využití averzivního podmiňování až po okamžitou reakci v případě bezprostředního ohrožení zdraví osob nebo odstranění kříženců z populace. Ve všech případech je nezbytné, aby subjekty provádějící opatření přijímaná v rámci řešení problematického, kritického či ohrožujícího chování vlka (tedy zejména provádějící odchyt, případně usmrcení), postupovaly v souladu s platnými právními předpisy.

Vlk obecný je směrnicí Rady 92/43/EHS, o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin, zařazen mezi druhy vyžadující tzv. přísnou ochranu ve smyslu čl. 12 uvedené směrnice. V rámci zákona a vyhlášky č. 395/1992 Sb. je vlk zařazen mezi zvláště chráněné druhy v kategorii kriticky ohrožený. Dle ust. § 50 odst. 1 a 2 zákona je pak zakázáno škodlivě zasahovat do přirozeného vývoje těchto živočichů (jednotlivých jedinců), zejména je usmrcovat, zraňovat, chytat, rušit a je také dále zakázáno jedince zvláště chráněného druhu držet a dopravovat (a to, s ohledem na § 48 odst. 4 zákona, včetně mrtvých jedinců či jejich částí).

Ustanovení § 56 zákona zakládá možnost povolení výjimky z těchto zákazů a stanovuje podmínky a důvody, za nichž je možné povolení vydat. Výjimku je konkrétně možné povolit v případech, kdy jiný veřejný zájem převažuje nad zájmem ochrany přírody, nebo v zájmu ochrany přírody a jedná-li se o druh chráněný současně podle práva EU (jako je tomu u vlka) a současně za předpokladu, že neexistuje jiné uspokojivé řešení, povolovaná činnost neovlivní dosažení či udržení příznivého stavu druhu z hlediska ochrany a jedná se o jeden z důvodů uvedených v § 56 odst. 2 zákona. Mezi tyto důvody, resp. zájmy, mj. patří zájem veřejného zdraví nebo veřejné bezpečnosti, prevence závažných škod, zejména na úrodě, dobytku, lesích, rybolovu, vodách a ostatních typech majetku a také zájem ochrany volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin a ochrany přírodních stanovišť (příčemž v tomto případě může jít i o zájem ochrany druhu, který je předmětem řízení o povolení výjimky). **Týká-li se výjimka blíže neurčeného okruhu osob, může ji orgán ochrany přírody povolit při splnění stanovených podmínek též opatřením obecné povahy dle § 171 a násl. správního řádu. Zákon dále umožňuje dle § 5 odst. 6 stanovit opatření k regulaci křížence (omezení jeho výskytu nebo odstranění z přírody), a to rozhodnutím nebo též opatřením obecné povahy.**

V souvislosti s prováděním opatření nezbytných k řešení situací při výskytu problematických jedinců vlka anebo odstraněním křížence mohou být dotčeny také zákazy a omezení dané zákonem ve zvláště chráněných územích. Jedná se především o potřebu samotného odchytu jedinců vlka a kříženců, což je činnost na území PR dle § 34 odst. 1 písm. e) zákona zakázaná. Dále se jedná zejména o vjezdy na území PR a PP, umístování odchytových zařízení, vnaďení a další činnosti s tím spojené, což jsou činnosti uvedené v bližších ochranných podmínkách ve zřizovacích dokumentech některých zvláště chráněných území a jsou tak vázány na předchozí souhlas krajského úřadu podle § 44 odst. 4 zákona. **Jedná se však jen o některé PP a PR, uvedené v článku III tohoto opatření. U ostatních PR a PP ve správě**

Krajského úřadu není případný vjezd či umístování odchytových zařízení v rozporu s bližšími ochrannými podmínkami a není tak nutné pro ně vydávat souhlas dle § 44 odst. 4 zákona.

Vlk je zároveň zákonem č. 449/2004 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů (dále také jako zákon o myslivosti) řazen mezi druhy zvěře, které nelze obhospodařovat lovem, nebyla-li k jejich lovu povolena výjimka podle předpisů na ochranu přírody. V souvislosti se zařazením vlka mezi zvěř je tak v návaznosti na povolení výjimky dle ust. § 56 zákona nezbytné při provádění odchytu a lovu postupovat také podle podmínek stanovených zákonem o myslivosti. Zajištěny musí být rovněž podmínky stanovené zákonem č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů a dalšími předpisy.

Jako metodický a koncepční dokument přijalo MŽP v r. 2020 **Program péče o vlka obecného**. V návaznosti na to připravilo MŽP ve spolupráci s MZe za účelem omezení habituace vlků, zajištění bezpečnosti lidí a prevence závažných škod v důsledku problematického chování jedinců vlka Pohotovostní plán, který dne 5. 5. 2023 MŽP a MZe jako ústřední orgány státní správy ochrany přírody i myslivosti společně schválily. Pohotovostní plán byl zveřejněn ve Věstníku MŽP (srpen 2023, částka 7). Pohotovostní plán stanoví pravidla pro flexibilní a transparentní řešení situací výskytu jedinců vlka obecného s doloženým problematickým (nebezpečným) chováním. Součástí Pohotovostního plánu je specifikace právních podmínek, věcná kategorizace chování vlka od přirozeného až po problematické, a především stanovení postupu pro řešení situací, kdy vlk vykazuje chování smělé, nebojácné až kritické, s cílem tyto situace řešit, a to včetně případného odstranění problematického jedince či jedinců. Pohotovostní plán proto stanovuje předpoklad vydání nezbytných povolení (výjimky dle § 56 zákona, stanovení opatření k regulaci kříženců dle § 5 odst. 6 zákona, výjimky a souhlasu dle § 43 a 44 zákona a také rozhodnutí dle § 39 a 41, případně i § 45 odst. 2 zákona o myslivosti) tak, aby bylo možné v případě potřeby bezodkladně aplikovat nezbytná opatření.

Současně Pohotovostní plán zakládá roli tzv. PŠ, který by měl garantovat potřebnou transparentnost a odbornost postupu v jednotlivých případech. PŠ na základě vyhodnocení příčin a závažnosti chování, které provede AOPK ČR, stanoví, jaká opatření se konkrétně uplatní a jak budou realizována, přičemž zajistí, aby při uplatnění opatření byla odpovídajícím způsobem zohledněna podmínka neexistence jiného uspokojivého řešení a současně byly zohledněny další podmínky stanovené právními předpisy.

PŠ bude složen ze zástupců AOPK ČR, zástupce odboru životního prostředí krajského úřadu, Policie ČR, Krajské veterinární správy, Státní veterinární správy, Českomoravské myslivecké jednoty a podle místa výskytu problematického jedince se do činnosti PŠ zapojí zástupce (starosta) dotčené obce či obcí, uživatelé honiteb, poškození chovatelé hospodářských zvířat a dle potřeby odborníci spolupracující na realizaci opatření a poradenství ohledně dostupných technik a zkušeností. Aktivování

PŠ podle Pohotovostního plánu předchází sběr všech dostupných informací o potenciálně problematickém chování vlků realizovaném AOPK ČR a jeho vyhodnocení dle závažnosti definované tabulkou č. 1 Pohotovostního plánu. PŠ je aktivován od hodnocení situace stupněm závažnosti II. a vyšším. Pohotovostní štáb pak pod vedením předsedy rozpracuje plán opatření pro konkrétní situaci a konkrétní problematické jedince a zajistí ve spolupráci s relevantními orgány a subjekty (uživatelé honiteb, policie, odborníky aj.) realizaci nezbytných opatření v souladu s legislativními požadavky.

Toto opatření obecné povahy tak v souladu s Pohotovostním plánem a v návaznosti na výše uvedené povoluje pro nezbytné případy řešení situací při výskytu problematických jedinců vlka obecného výjimku podle ustanovení § 56 odst. 1 a odst. 2 písm. a), b) a c) zákona ze zákazů stanovených § 50 odst. 2 zákona, konkrétně ze zákazu rušit, chytat a nebo usmrcovat jedince vlka obecného a ze zákazů držet nebo dopravovat odchycené nebo usmrčené jedince (na něž se ochrana vztahuje dle § 48 odst. 4 zákona), stanovuje opatření k regulaci (odstranění) případných kříženců vlka a psa podle § 5 odst. 6 zákona a současně povoluje pro účely provádění nezbytných opatření k řešení situace při výskytu problematického jedince vlka či odstranění křížence výjimku dle § 43 odst. 1 zákona ze zákazů uvedených § 34 odst. 1 pro přírodní rezervace ve správě krajského úřadu a uděluje souhlas dle § 44 odst. 4 zákona k činnostem dle bližších podmínek ochrany v některých PR a PP v kompetenci krajského úřadu.

Vzhledem k tomu, že postup v případě výskytu problematického jedince vlka či křížence bude vyžadovat zapojení více různých subjektů, jak pracovníků AOPK ČR a odborníků při monitoringu dle čl. 5.1 Pohotovostního plánu, tak dalších osob, zejména uživatelů honiteb dle místa výskytu při naplňování dalších opatření, a konkrétní výčet všech dotčených osob není předem znám, je naplněna podmínka zákona a správního řádu pro využití formy opatření obecné povahy ve smyslu § 171 a násl. správního řádu.

A) K výroku I.

Důvodem povolení výjimky je zajištění podmínek pro řešení situací při výskytu problematických jedinců vlka obecného, zejména v případech, kdy by docházelo k ohrožení bezpečnosti a zdraví osob, tj. v případech ve smyslu § 56 odst. 2 písm. c) zákona. Současně jsou za problematické chování podle Pohotovostního plánu (tabulky č. 1) považovány i ty případy, kdy by docházelo ke škodám na hospodářských zvířatech při opakovaném překonávání řádně provedených a funkčních preventivních opatření k zabezpečení hospodářských zvířat (provedených v souladu se *Standardem na ochranu hospodářských zvířat před útoky velkých šelem*²) a řešení takových případů je možné považovat za zájem prevence závažných škod ve smyslu ust. § 56 odst. 2 písm. b) zákona.

² Standard AOPK ČR: Ochrana hospodářských zvířat před útoky velkých šelem, SPPK E 02 006

Včasné a adekvátní řešení problematičkého chování jedinců vlka je však i prevencí případného rozšíření takového způsobu chování, učení se ze strany dalších jedinců v rámci smečky, a je tedy také součástí ochrany druhu ve smyslu § 56 odst. 2 písm. a) zákona. Stejně tak se tento důvod, resp. zájem ochrany samotných potenciálně problematičkých jedinců či ostatních členů smečky uplatní, pokud jde o nezbytný monitoring a určení příčin a okolností chování, při němž může být nezbytný odchyt jedince – takový monitoring umožňuje následně stanovit adekvátní opatření a zacílit je skutečně jen na jedince spojené s problematičkým chováním.

Povolení výjimky je tak s ohledem na uvedené také v zájmu ochrany přírody ve smyslu § 56 odst. 1 zákona a zejména zajištění bezpečnosti a zdraví osob je současně jednoznačně jiným převažujícím veřejným zájmem ve smyslu tohoto ustanovení (a to i vzhledem ke skutečnosti, že přítomnost jedince s problematičkým chováním, zejména pokud jde o chování v nejvyšších stupních závažnosti, není žádoucí ani z hlediska ochrany ostatních jedinců a druhu jako celku a intenzita zájmu ochrany daného jedince je tím tedy snížena).

Povolení výjimky stanovené tímto opatřením obecné povahy se v souladu s Pohotovostním plánem týká pouze problematičkých jedinců vlka, přičemž celý postup by měl vést pokud možno k identifikaci konkrétních problematičkých jedinců a volbě řešení, které bude adekvátní dané situaci. Případné odstranění jednotlivých jedinců s narušeným chováním z volně žijící populace nepovede k negativnímu ovlivnění zachování či dosahování příznivého stavu druhu v ČR ve smyslu podmínky stanovení § 56 odst. 1 zákona, neboť jejich zapojení do rozmnožování a působení v populaci není žádoucí s ohledem na riziko přenosu nežádoucích vzorců chování a jejich eliminace naopak přispěje k dosažení či následně udržení příznivého stavu (v kontextu společenské udržitelnosti). Uplatnění postupu podle tohoto opatření obecné povahy, zejména pokud jde o odstranění jedince z populace, se předpokládá jako výjimečné, pouze v nezbytných, nejzávažnějších případech (ve smyslu tabulky č. 1 Pohotovostního plánu) a nedojde tedy k významnému ovlivnění početnosti druhu ani narušení dalších charakteristik rozhodných pro hodnocení stavu druhu.

Povolení výjimky formou opatření obecné povahy má v daném případě preventivní charakter, má umožnit adekvátní a včasné řešení situací při výskytu problematičkých jedinců vlka obecného (které by v případě řešení povolení individuálními správními akty, v každém jednotlivém případě, nebylo možné s ohledem na správní lhůty apod. zajistit) a s ohledem na to je podmínka neexistence jiného upokojivého řešení stanovená § 56 odst. 1 zákona zohledněna jak v rozsahu povolovaných zásahů a jejich podmínek, tak je současně stanovena jako základní princip pro postup PŠ a stanovení konkrétních opatření z jeho strany adekvátně k řešené situaci. Povolení výjimky se týká celé škály situací, které mohou s (potenciálně) problematičkým chováním jedinců vlka souviset a také tedy celého komplexu možných řešení, kdy ale bude po vyhodnocení situace, včetně zajištění případného intenzivního monitoringu ve smyslu čl. 5.1 Pohotovostního plánu, využito vždy nejvhodnější a nejméně invazivní řešení, od odstranění příčin a nežádoucích podnětů (jako je např. dostupnost živočišných

odpadů v okolí sídel), zajištění averzivního podmiňování (tedy systematického plašení, pokud je v daném případě možné využít) a až v případě jejich selhání nebo v těch nejzávažnějších případech bude přistoupeno k odstranění jedince z populace.

V některých případech může být příčinou problematického chování (např. pohybu jedince a vyhledávání potravy v blízkosti sídel) zranění, zdravotní omezení či jiný handicap takového jedince – takové situace je rovněž nutné posoudit a zvolit řešení s ohledem na stav daného jedince i míru rizik. V případech škod na hospodářských zvířatech je přednostně nezbytné zajistit opatření k prevenci a minimalizaci vzniku škod (provedení opatření dle *Standardu AOPK ČR: Ochrana hospodářských zvířat před útoky velkých šelem, SPPK E 02 006*) a jako problematické chování, které by bylo řešeno až případným odstraněním jedince z populace, je pak možné hodnotit jen ty případy, kdy dochází k opakovanému překonávání řádně provedených a funkčních ochranných opatření (tj. jde již zjevně o cílené, naučené chování, které z hlediska závažnosti škod a jejich trvání i rizika přenosu takového chování odpovídá důvodům pro uplatnění výjimky dle § 56 odst. 2 písm. b) zákona).

Podmínky stanovené ve výroku I. tohoto opatření obecné povahy specifikují postup řešení situací při výskytu jedince vlka s problematickým chováním a podmínky jednotlivých opatření, jež budou přijata:

Konkrétně je v rámci podmínek č. 1 až č. 6 zakotven postup, který by měl na základě vyhodnocení dané situace, její závažnosti, příčin apod. vést k aplikaci adekvátních opatření, které stanoví PŠ při respektování podmínky neexistence jiného řešení. Uplatněna by měla být vždy taková opatření k řešení situace, která budou adekvátní dané situaci a příčinám chování jedince, a to vždy od mírnějších po ta, které představují významnější zásah do přirozeného vývoje daného jedince či jedinců vlka (tedy od neinvazivních opatření spočívajících především v odstranění podnětů, které k nevhodnému chování, jako je přibližování k sídlům, vedou, přes případné plašení, averzivní podmiňování až po případné odstranění z populace).

Součástí tohoto postupu bude zajištění případného intenzivního monitoringu, resp. sledování a sběru dalších informací vedoucích k upřesnění poznatků o tom, jaké je chování daného jedince či jedinců a jaké jsou jeho příčiny. Toto sledování může zahrnovat sběr a analýzu vzorků (trusu, srsti apod.), použití záznamových zařízení (fotopasti) a dalších metod sledování pohybu jedinců, bude-li to nezbytné, odchyt jedinců, jejich označení telemetrickým zařízením (obojkem) a následné sledování jejich aktivity. Ve vybraných případech bude smysluplné zajistit averzivní podmiňování (systematické plašení či zadržování) k odvrácení či omezení nežádoucího chování jedinců (podmínka č. 4). Cílem odborně provedeného averzivního podmiňování je propojení si nežádoucího (vlastního) chování jedince vlka s nepříjemným prožitkem až mírnou bolestí tak, aby je od dalšího obdobného počínání v budoucnu odradilo.

Podmínka č. 5 pak specifikuje, v jakých případech je možné přistoupit k odstranění jedince z populace, tj. odchytu či usmrcení (odštělu, veterinární utracení) jedince

s tím, že jde o případy, které budou buďto vyhodnoceny ve III. stupni závažnosti situace jako kritické (ve smyslu tabulky č. 1 Pohotovostního plánu) nebo případy, kdy je na základě vyhodnocení zřejmé, že jedinec opakovaně překonává řádně provedená a funkční preventivní opatření k zabezpečení hospodářských zvířat doporučená *Standardem AOPK ČR: Ochrana hospodářských zvířat před útoky velkých šelem, SPPK E 02 006*. Před tím, než bude k odstranění jedince přistoupeno, je nezbytné, aby PŠ důsledně vyhodnotil, že neexistuje jiné uspokojivé řešení a potvrdil to formou zápisu ze svého jednání. Pokud tedy nebyly příčiny a závažnost situace od počátku zřejmé, je nezbytné, aby PŠ potřebný postup a opatření projednal opakovaně, zhodnotil dostupné informace (vzešlé z monitoringu, resp. sledování a sběru informací dle podmínky č. 3) právě s ohledem na podmínku neexistence jiného uspokojivého řešení. Cílem (a k tomu by měl sloužit i případný monitoring) by mělo být vždy to, aby byl odstraněn z populace pouze jedinec či jedinci prokazatelně spojení s řešeným problematickým chováním – nicméně dle situace se může jednat i o více členů smečky, pokud problematické způsoby chování přejali, resp. problematické chování přetrvává. To by však mělo být ověřeno a po odstranění jedince je tedy potřebné vyhodnotit (vč. případného dalšího monitoringu), zda se problematické chování vyskytuje i u dalších jedinců, zda a z jakých příčin situace přetrvává a výše popsany postup pak případně opakovat. V rámci jednání PŠ by měly být (v souladu s podmínkou č. 6) upřesněny také podmínky postupu při monitoringu, resp. sledování (vč. odchyty jedinců), při averzivním podmiňování a samozřejmě zejména při odstranění jedince z populace a řešeno celkové organizační zajištění.

V rámci podmínek č. 7 až č. 9 jsou následně upřesněny metody odchyty či usmrcení jedinců a stanoveny podmínky jejich použití. V případě odchyty (jak pro účely monitoringu dle podmínky č. 2, tak případně přímo odchyty jedince s problematickým chováním v rámci jeho odstranění z populace) jsou stanoveny pouze metody umožňující odchyt živých jedinců, a to jednak prostřednictvím živochytných odchyťových zařízení, tak případně dalších šetrných metod podle dané situace. Použití těchto odchyťových zařízení, které jsou konstruovány tak, aby bylo minimalizováno riziko zranění odchyťovaných zvířat, se předpokládá zejména u jinak zdravých jedinců a mimo zastavěná území.

Jak již bylo zmíněno, problematické chování jedince však může být spojeno kupříkladu i se zdravotním omezením, zraněním či handicapem a zejména v takovém případě pak bude na místě využít i jiné šetrné metody odchyty (včetně např. použití narkotizační střely či šipky, které lze použít jen cíleně na menší vzdálenost). Podmínkou č. 8 je pak s ohledem na welfare odchycených jedinců stanoven požadavek na technické zajištění sledování aktivace odchyťového zařízení (tj. použití čidla aktivace s GSM modulem atp.) a co nejrychlejšího dojezdu a vyproštění jedince. Samozřejmě při odchyty je nezbytné respektovat také další podmínky stanovené zákonem č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů a s ohledem na zařazení vlka mezi zvěř také zákonem č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů (dle výkladu MZe je i odchyt lovem ve smyslu tohoto zákona).

Podmínka č. 9 pak v návaznosti na podmínku č. 5 upřesňuje metody přípustné v případě usmrcení jedince. S ohledem na uvedené zařazení vlka mezi zvěř se uplatní primárně odstřel za použití stříelné zbraně při splnění všech dalších souvisejících podmínek zákona o myslivosti, včetně skutečnosti, že odstřel (lov) může provést pouze osoba oprávněná dle tohoto zákona. V rámci podmínek stanovených tímto opatřením obecné povahy není omezena roční ani denní doba provedení odchyty či odstřelu jedince, nicméně dle situace (její závažnosti, ale i realizovatelnosti) může být provedení nutné i v nočních hodinách, resp. mimo dobu stanovenou v § 45 odst. 1 písm. m) zákona o myslivosti. V rámci podmínky č. 9 se proto připouští i případný lov v noci a za použití noktovizoru, pokud to bude nezbytné a bude to součástí povolení vydaných dle zákona o myslivosti. Kromě toho se obdobně připouští použití stříelné zbraně k usmrcení jedince v odchyťovém zařízení (opět, pokud to bude součástí povolení dle zákona o myslivosti) a usmrcení (utracení) jedince v odchyťovém zařízení s použitím veterinárních přípravků. Ve všech těchto případech platí předchozí podmínky stanovené opatřením obecné povahy a usmrcení jedince, jeho odstranění z populace je posledním krokem, který je možné realizovat pouze na základě posouzení neexistence jiného řešení v rámci jednání PŠ. V rámci toho bude rovněž upřesněno, jak bude provedení organizačně zajištěno, přičemž opět platí, že to je provázáno zejména s podmínkami stanovenými zákonem o myslivosti.

Podmínkou č. 10 je stanoveno informování PŠ a krajského úřadu o provedení odchyty či usmrcení, tj. osoba, která odchyt či usmrcení dle předchozích pokynů PŠ provede, předá informace co nejrychleji vhodnou formou, telefonicky atp. PŠ a krajskému úřadu a následně doplní podrobnosti, jako jsou údaje o místě a času provedení, fotodokumentace aj. prostřednictvím e-mailu nebo datových schránek.

Na to navazuje **podmínka č. 11**, která zakotvuje povinnost uchovat jedince pro účely odběru vzorků atp., přičemž PŠ určí, kde bude kadáver uložen a kdo jej případně bude přepravovat. Výjimka stanovená tímto opatřením obecné povahy se nevztahuje na další dlouhodobé držení a využití mrtvého jedince či jeho částí. O tom bude následně rozhodnuto v souladu s § 56 zákona v samostatném řízení (do té doby bude jedinec uložen místě určeném PŠ).

Závěrečná **podmínka č. 12** řeší zajištění přehledu (kontroly) nad prováděnými opatřeními a jejich reportingu v souladu s požadavky zákona.

V návaznosti na požadavky kladené ust. § 56 odst. 6 ve spojení s ust. § 5b odst. 3 zákona na obsah povolované výjimky dle § 56 zákona lze shrnout, že v případě problematických jedinců vlka obecného je podmínkami tohoto opatření omezen počet na jednotlivé jedince, nejvýše do počtu jedinců smečky, pokud by u nich došlo k přenosu naučeného nežádoucího, nebezpečného chování, resp. toto přetrvávalo. V rámci podmínek č. 7 až 9 jsou upřesněny způsoby a metody odchyty, případně usmrcení problematických jedinců a současně i časové okolnosti, které jsou budou primárně záviset na okolnostech řešené situace, ale připuštěna je i možnost zásahu v nočních hodinách, pokud to bude současně umožňovat navazující povolení dle zákona

o myslivosti. Okolnostmi, resp. lokalizací výskytu problematického jedince bude dáno také místní určení, přičemž celkově jsou časové a místní okolnosti v případě tohoto opatření obecné povahy ohraničeny dobou platnosti tohoto opatření a územní působností v rámci níž je krajským úřadem vydáváno. Podle § 5b odst. 3 písm. d) zákona je nezbytné specifikovat také způsob kontrol, které bude krajský úřad zajišťovat. Kontrolní úloha krajského úřadu bude v případě tohoto opatření obecné povahy zajištěna ve více rovinách, jak nezbytnou aktivní účastí v PŠ, který bude mj. vyhodnocovat informace z provedeného monitoringu, resp. sledování a navrhnout další postup, tak spolu s PŠ (jeho předsedou) přijímat veškeré informace o jednotlivých zásazích. To umožní krajskému úřadu jako orgánu ochrany přírody potřebný dohled v jednotlivých situacích upravených tímto opatřením obecné povahy.

B) K výroku II.

Druhá část tohoto opatření obecné povahy stanovuje v souladu s § 5 odst. 6 zákona opatření k regulaci křížence vlka a psa, přičemž základní podmínkou je důsledné vyhodnocení, zda se jedná skutečně o křížence, které dle **podmínky č. 1** zajistí AOPK ČR.

V praxi může být křížení zjevné na základě vzhledu jedince, nicméně k určení může dojít i na základě získaných genetických vzorků a v takovém případě se použije postup dle opatření u kříženců v 1. generaci. Další podmínky jsou stanoveny obdobně jako v případě problematického jedince vlka, tj. po vyhodnocení stanoví PŠ další postup, přičemž v případě kříženců je, s ohledem na případná bezpečnostní rizika (nejistotu ohledně jejich chování) i z důvodu zajištění ochrany populace vlka obecného, na místě zajistit jeho odstranění z přírody. Použijí se shodné metody a za týchž podmínek jako dle části I. podmínky č. 7–9. Z hlediska právních podmínek je nicméně odlišností skutečnost, že kříženec není zvířím ve smyslu zákona o myslivosti a postupuje se tak podle § 42 zákona o myslivosti (usmrcení může provést osoba oprávněná podle zákona o myslivosti). Mimo honební pozemky je i v případě křížence nezbytné rozhodnutí dle § 41 zákona o myslivosti.

Podmínkou č. 4 je stanoven požadavek, dokumentace a informování PŠ. Nakládání s kadáverem usmrceného křížence je upraveno **podmínkou č. 5**, přičemž kříženec není považován za jedince zvláště chráněného druhu a Pohotovostní štáb pouze věcně určí, jak s kadáverem naložit, a není nezbytné o dalším držení rozhodovat v rámci správního řízení (pokud nebude nalezeno vhodné využití kadáveru pro vědecké účely nebo nebude využit uživatelem honitby, je předpokladem následná likvidace kadáveru v souladu s požadavky veterinárních předpisů).

C) K výroku III.

Tato část opatření navazuje na předchozí a povoluje pro účely provádění nezbytných opatření k řešení situace při výskytu problematického jedince vlka či odstranění křížence výjimku dle ust. § 43 odst. 1 zákona ze zákazů uvedených § 34 odst. 1 pro

přírodní rezervace ve správě krajského úřadu a uděluje souhlas dle ust. § 44 odst. 4 zákona k činnostem dle bližších podmínek ochrany v některých PR a PP v kompetenci krajského úřadu.

Konkrétně se jedná o výjimku ze zákazu odchyту zvířat, tj. i vlka, na území PR dle § 34 odst. 1 písm. e) zákona a dále o souhlas s vjezdem na území PR a PP a umístováním odchyťových zařízení v těchto územích, což je vázáno na souhlas orgánu ochrany přírody dle bližších ochranných podmínek ve vyjmenovaných PR a PP.

Podmínkou stanovenou v rámci části III. je omezeno zasahování do přírodního prostředí chráněných území jen v nezbytném rozsahu s ohledem na předměty ochrany konkrétního zvláště chráněného území, přičemž PŠ upřesní postup provádění konkrétních opatření i z tohoto hlediska.

Vlk obecný je podle § 2 písm. c) zákona o myslivosti, zařazen mezi zvěř, kterou nelze lovit (s ohledem na ochranu podle mezinárodních úmluv či zvláštních předpisů, tj. zejména zákona o ochraně přírody a krajiny). Postup podle tohoto opatření, pokud jde o lov (odchyt či usmrcení) jedinců vlka proto nelze uplatňovat, aniž by byly splněny podmínky stanovené zákonem o myslivosti. Ta opatření, která upravuje také zákon o myslivosti, tedy lze vykonávat pouze prostřednictvím osob oprávněných podle zákona o myslivosti a za předpokladu povolení lovu také příslušným orgánem státní správy myslivosti dle § 39, resp. § 41 (v případě nehonebních pozemků) zákona o myslivosti.

Při vlastním lovu pak musí být dodrženy, kromě podmínek stanovených tímto opatřením, také další požadavky a podmínky stanovené zákonem o myslivosti, jako jsou odpovídající způsoby lovu, přičemž orgán státní správy myslivosti může v souladu s § 45 odst. 2 zákona o myslivosti umožnit použití některých jinak zakázaných způsobů lovu. Zákon o myslivosti umožňuje aplikovat také stanovené opatření k regulaci kříženců, a to na základě výše zmíněného postupu dle § 42 zákona o myslivosti anebo na základě rozhodnutí dle § 41 zákona o myslivosti v případě nehonebních pozemků.

Podle ust. § 66 zákona o myslivosti mají být rozhodnutí podle zákona o myslivosti vydávána v dohodě s příslušnými orgány ochrany přírody. Tato dohoda je zpravidla formalizována prostřednictvím závazných stanovisek vydávaných orgány ochrany přírody, nicméně tato dohoda, resp. závazné stanovisko, je dle § 65 zákona nezbytné pouze, pokud není „předepsán jiný postup“. Povolení výjimky dle § 56 zákona, opatření k regulaci křížence dle § 5 odst. 6 zákona a výjimky dle § 43 a souhlasu dle § 44 zákona stanovené tímto opatřením obecné povahy lze tedy považovat za takovýto „jiný postup“ a nebudou-li v rámci rozhodnutí dle zákona o myslivosti stanovovány podmínky, jež by měnily podmínky povolení výjimky nebo s nimi byly v rozporu, není opakované vyjádření orgánu ochrany přírody formou stanoviska nezbytné.

Časová platnost tohoto opatření obecné povahy, do 31. 12. 2028, byla stanovena s ohledem na nutnost časové omezení výjimky dle § 56 zákona a potřebu vyhodnotit efektivitu nastaveného systému. Krajskému úřadu je současně známa z úřední činnosti, úvaha nad novelou druhové ochrany v zákoně, přičemž má za to, že delší

časové období omezující platnosti dané výjimky by nemuselo následně odrážet právní stav v dané oblasti.

Projednáání návrhu opatření obecné povahy a vypořádání připomínek:

Návrh opatření obecné povahy byl zveřejněn 10. 5. 2024 na úřední desce krajského úřadu a odeslán ke zveřejnění na úředních deskách dotčených obcí pod č. j. KUOK 40245/2024. K tomuto návrhu obdržel krajský úřad připomínky od následujících subjektů:

Zoologická zahrada Tábor, a.s., IČO: 04074025, sídlem: Dukelských hrdinů 747/19, 170 00 Praha 7 (dále jen ZOO Tábor);

Hnutí Duha Šelmy, IČO: 44936354, sídlem: Dolní náměstí 27/38, 779 00 Olomouc (dále jen Hnutí Duha Šelmy);

Hlas zvířat, z.s., IČO: 07099363, sídlem: Sadová 746, 473 01 Nový Bor prostřednictvím PLICKA & PARTNERS, advokátní kancelář, s.r.o., přičemž v tomto podání právního zástupce bylo zahrnuto i vyjádření PLICKA & PARTNERS, advokátní kancelář, s.r.o., IČO: 07524242, se sídlem Národní 58/32, Nové Město, 110 00 Praha 1 a pana Mgr. Roberta Plicka, advokáta, kteří se přihlásili k obsahu sepsaných připomínek, přestože v podání vystupují v pozici právního zástupce klienta: Hlas zvířat, z.s. (dále jen Hlas zvířat a PLICKA & PARTNERS).

K návrhu opatření obecné povahy byly uplatněny níže uvedené připomínky, které jsou vypořádány následujícím způsobem. U věcně shodných připomínek jsou tyto vypořádávány společně:

ZOO Tábor: *„Výjimku k usmrcení „problematického“ jedince vlka obecného podle § 56 ZOPK (ZOO Tábor užívá „ZOPK“ místo zde užívaného „zákon“) nelze povolit bez předchozího posouzení „problematičnosti“ konkrétního jedince příslušným orgánem ochrany přírody (krajským úřadem) ve správním řízení. Pravomoc orgánu ochrany přírody (krajského úřadu) posuzovat „problematičnost“ konkrétního jedince pro účely povolení výjimky k jeho usmrcení podle § 56 ZOPK nelze přenést opatřením obecné povahy krajského úřadu na jiný subjekt (pohotovostní štáb)“.*

Hnutí Duha Šelmy: *„Výjimka ze základních podmínek ochrany jedinců zvláště chráněného vlka obecného v Návrhu účelně obchází standardní správní řízení popř. vydání opatření obecné povahy blanketními odkazy na Plán, v důsledku toho potažmo na činnost Štábu. Nereflektuje základní zásady správního řádu. Jednání a rozhodování ad hoc zřízeného Štábu za splnění podmínek uvedených v Plánu jsou nekontrolovatelná a deklarované zajištění odbornosti jsou dle našeho názoru nedostatečné. Nemůže tak být při případném povolení výjimky garantováno, že je skutečně zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti ve smyslu § 3 správního řádu. Současně nelze mít za to, že by v případě povolení výjimky dle Návrhu bylo zajištěno, že je zajištěno splnění podmínek podle § 56 ZOPK (Hnutí Duha Šelmy užívá „ZOPK“ místo zde užívaného „zákon“), tj. mimo jiné převaha jiného veřejného zájmu a neexistence jiného uspokojivého řešení.“*

V souvislosti s postupným návratem vlků do krajiny na území ČR nelze vyloučit situace vyvolávající potřebu rychlého řešení potenciálně nebezpečné změny chování vlků (míněna je zejména ztráta plachosti). V zájmu ochrany volně žijících živočichů (míněny jsou další části populace vlků), s ohledem na veřejnou bezpečnost nebo v zájmu prevence závažných škod může vyvstat potřeba rychlé reakce. Z výše uvedených důvodů byl preventivně přijat metodický dokument – Pohotovostní plán pro řešení situací při výskytu problematických jedinců vlka obecného (Věstník MŽP, srpen 2023, částka 7, dále též Pohotovostní plán), který vychází z postupů uplatňovaných v zahraničí a současně nastavuje procesy, včetně organizačních opatření (PŠ), které by zajistily nejšetrnější způsob řešení případných problematických jedinců vlčí populace. Při výskytu jedince či jedinců s problematickým chováním by tak mělo být postupováno v souladu s tímto opatřením obecné povahy a s Pohotovostním plánem tak, že nejprve dojde k ověření příčin problematického chování (monitoringem těchto jedinců), dále může být provedeno telemetrické sledování, a až teprve poté by měla nadházet fáze averzivního podmiňování (míněny jsou nepříjemné podněty, spojené s přítomností člověka, jejichž účelem je udržet problematické jedince v odstupu od míst lidské aktivity) a v případě nutnosti, jako poslední možnost, odstřel problematického jedince. Výše uvedené činnosti jsou všechny v různé míře porušením zákazů stanovených v ust. § 50 odst. 2 zákona (od zákazu rušení po zákaz usmrcení). Opatření obecné povahy by mělo poskytnout rámec a pravidla, podle kterých se bude postupovat v případě výskytu problematických jedinců předmětného druhu. Současně by mělo zajistit koordinaci postupu jednotlivých zainteresovaných subjektů, které mají oprávnění, resp. povinnost řešit tuto problematiku (především na úseku ochrany přírody a myslivosti). V případě nutnosti vydávat individuální výjimky pro zjištěné jedince s problematickým chováním by nebylo prakticky možné, s ohledem na stanovené správní lhůty, v řádu dnů, resp. týdnů, reagovat na výskyt problematických jedinců a přijímat operativně případná opatření, která by měla chránit veřejnou bezpečnost a zdraví obyvatel, resp. zamezit škodám na majetku, by potom mohla být neaktuální. Do řešení případných problematických situací mohou být zapojovány i další subjekty podle místní potřeby a okolností. Problematické se jeví být také užití institutu tzv. krajní nouze. Takový postup by byl sice rychlým řešením, ale výsledkem by bylo posuzování chování již mrtvého jedince a tím by byla prakticky vyloučena možnost jiného, ve vztahu k jedinci vlka, mírnějšího řešení, resp. odborného posouzení chování takového jedince. Současně by osoba, která by zásah prováděla mohla být v důsledku toho vystavena riziku trestního stíhání. Opatření obecné povahy naopak definuje variantní postupy, přičemž je lze přijímat dle potřeby od nejmírnějších až po odstřel případného problematického jedince v těch nejzávažnějších případech. Opatření obecné povahy tak činí závaznými některé postupy Pohotovostního plánu, který, jako metodickou pomůcku vydalo MŽP, jako ústřední orgán ochrany přírody. PŠ neprovádí správní rozhodování, ale po odborné stránce posuzuje, zda konkrétní jedinec vykazuje stanovené znaky chování, které ho umožňují označit dle jeho projevů za tzv. problematického jedince. PŠ je proto složen jak ze zástupců zainteresovaných orgánů státní správy, tak z dalších přizvaných subjektů s ohledem na místní podmínky (odborníci, popř. zástupci samosprávy). Opatřením obecné povahy je dán, pro posuzování jednotlivých konkrétních případů, rámec pro aplikaci postupu, který je jeho předmětem. Jednání PŠ, či jakýkoliv postup ve věci je možný pouze rámci podmínek tohoto opatření obecné povahy. Zajištění veřejného zájmu na ochraně přírody je mj. zajištěno tím, že předsedou PŠ je regionální ředitel AOPK ČR, jako odborné organizace v ochraně přírody. Členem PŠ je také vedoucí odboru životního prostředí krajského úřadu (ev. nahrazený určeným zástupcem téhož odboru), tedy zástupce

příslušného orgánu ochrany přírody podle zákona. Jednání PŠ tak bude pod přímou kontrolou zástupce příslušného orgánu ochrany přírody. Výstupem práce PŠ by tak měl být odborný výstup, který by byl podkladem pro případná další opatření. Opatření obecné povahy tak umožňuje operativní jednání při případném výskytu jedince vlka obecného s projeveným problematickým chováním za podmínek v něm stanovených, jak je ostatně v praxi vydávání výjimek ze zákazů u zvláště chráněných druhů obecně činěno vždy, když jsou k zajištění veřejného zájmu na ochraně předmětných druhů ve výroku rozhodnutí ukládány a stanovovány podmínky upravující rozhodnutím povolovanou činnost.

ZOO Tábor: „*Výjimku k usmrcení jedince vlka obecného podle § 56 ZOPK nelze povolit, neboť proto nejsou splněny podmínky stanovené v § 56 odst. 1, věta druhá ZOPK, kdy u zvláště chráněných druhů živočichů, které jsou předmětem ochrany podle práva Evropských společenství, lze výjimku povolit jen tehdy, pokud je dán některý z důvodů uvedených v § 56 odst. 2 ZOPK, neexistuje jiné uspokojivé řešení a povolovaná činnost neovlivní dosažení či udržení příznivého stavu druhu z hlediska ochrany.*“

Výjimka formou opatření obecné povahy je vydávána podle ust. § 56 odst. 2 písm. a), b), c) zákona, přičemž existují jasně definovatelné důvody pro její vydání - v případě výskytu problematického jedince vlka jsou naplněny především důvody ochrany bezpečnosti a zdraví osob (viz ust. § 56 odst. 2 písm. c) zákona). Pokud bude jedinec vlka preferovat vyhledávání potravy v okolí lidských obydlí, může představovat riziko pro zdraví obyvatel, vzhledem k tomu, že toto chování mohou přebírat další členové smečky. Obdobné riziko představuje případný zraněný či zdravotně deficitní jedinec vlka, který si nebude schopen zajistit potravu ve volné přírodě a bude tak vyhledávat potravu v blízkosti lidských obydlí. Zájmem ochrany přírody je zachovat životaschopnou populaci vlků v ČR, přičemž především z tohoto důvodu byl přijat na úrovni ústředního orgánu státní správy (MŽP) dokument (Program péče o vlka obecného v ČR), který má za cíl nastavit taková opatření v krajině, která by umožnila existenci životaschopné populace vlka obecného zajistit tak, aby byly minimalizovány případné střety, vyplývající ze společného soužití vlka a člověka. Podle Pohotovostního plánu (Příloha č. 1) je za problematické chování považováno mj. opakované překonávání opatření (provedených v souladu s odbornými doporučeními) k zabezpečení hospodářských zvířat, čímž může dojít k naplnění důvodu podle ust. § 56 odst. 2 písm. b) zákona. Včasný zásah proti případnému jedinci s problematickým chováním může současně naplnit důvod podle ust. § 56 odst. 2 písm. a) zákona, neboť může zamezit učení se problematickému chování u dalších členů smečky. Monitoring, který je součástí tohoto opatření obecné povahy zajišťuje identifikaci konkrétního jedince s problematickým chováním a umožní tak případné provedení přiměřených opatření v každém jednotlivém případě jedince vlka. Vydávaná výjimka je jednak v zájmu ochrany přírody (ochrana nezměněného chování ostatních jedinců smečky, čímž je zajištěna ochrana smečky jako takové), ale především je jednoznačným veřejným zájmem v předmětných konkrétních případech problematického chování jedince vlka, převažujícím nad zájmem ochrany přírody, ochrana zdraví a zajištění bezpečnosti osob. Uplatnění postupu podle tohoto opatření obecné povahy je možné pouze v případech prokázaného problematického chování konkrétních jedinců vlka obecného, přičemž lze předpokládat, že se bude jednat o jednotky případů.

Hnutí Duha Šelmy: „*Jako zásadní problém hodnotíme zejména nekontrolovatelné postavení a personální složení Pohotovostního štábu, zřízeného na základě Plánu.*“

Krajský úřad na PŠ nepřenáší (ani nemůže přenést) rozhodovací pravomoc podle zákona. Role PŠ spočívá ve vyhodnocení podmínek stanovených tímto opatřením v návaznosti na Pohotovostní plán. Členy PŠ jsou zástupci orgánů státní moci – účast zástupce orgánu ochrany přírody je zajištěna členstvím vedoucí odboru životního prostředí krajského úřadu (ev. nahrazený určeným zástupcem téhož odboru). Zajištění veřejného zájmu na ochraně přírody je mj. zajištěno tím, že předsedou PŠ je regionální ředitel AOPK ČR, jako odborné organizace v ochraně přírody. Dále jsou účastní zástupci správních orgánů, které jsou zodpovědné na základě jiných právních předpisů (Policie ČR – bezpečnost obyvatel, veterinární správa – zacházení se zvířaty, aj.), dále zástupci dalších dotčených subjektů podle místních podmínek. Ke konzultaci v rámci PŠ mohou být přizváni též zástupci nevládních neziskových organizací. Účelem PŠ je koordinace postupu podle jednotlivých právních předpisů, kterých se může problematika výskytu problematických jedinců vlka ve svém důsledku týkat. Roli PŠ lze přirovnat k činnosti ekologického dozoru při stavební činnosti, když na základě udělené výjimky ze zákazů u zvláště chráněných druhů a za stanovených podmínek je určena osoba, vykonávající odborný dohled, resp. provádějící opatření podle podmínek, stanovených orgánem ochrany přírody v rozhodnutí o výjimce. Opatření obecné povahy tak činí závaznými některé postupy Pohotovostního plánu, přičemž prostředkem k dodržování stanovených podmínek opatření je právě PŠ.

Hnutí Duha Šelmy: „*Nesouhlasíme ani s tím, aby se podobné nevyzkoušené a vágně upravené řešení přijímalo s platností až do konce roku 2033, jak počítá Návrhu. Takto dlouhá doba pro povolení výjimky není aktuálně ničím odůvodněná.*“

Časová platnost tohoto opatření obecné povahy byla v návrhu opatření stanovena do 31. 12. 2028. Při stanovení uvedeného data její platnosti byla vzata v úvahu nutnost časové omezení výjimky dle § 56 zákona vzhledem k potřebu vyhodnotit efektivitu nastaveného systému. Současně k takovému omezení platnosti krajský úřad přistoupil z důvodu uvažované novely druhové ochrany v zákoně, kdy by při stanovení delší platnosti daného opatření mohlo dojít ke kolizi s novou právní úpravou dané oblasti.

Hlas zvířat a PLICKA & PARTNERS: *Řízení o Návrhu OOP (míněno je opatření obecné povahy) bylo zahájeno v rozporu s ust. § 56 odst. 1 a odst. 4 ZOPK (Hlas zvířat a PLICKA & PARTNERS užívá „ZOPK“ místo zde užívaného „zákona“).*

Navrženým opatřením obecné povahy je povolována určitá činnost neurčitému okruhu osob. Vzhledem k tomu, že proces vydávání opatření obecné povahy nemá účastníky, může být obecně projednávání opatření obecné povahy iniciováno podnětem, dostačující ovšem mohou být i vlastní zjištění správního orgánu. Pokud ust. § 56 odst. 4 zákona odkazuje na podmínky uvedené v ust. § 56 odst. 1 zákona, potom jsou podmínky, za nichž lze výjimku povolit, uvedené ve druhé větě ust. § 56 odst. 1 zákona.

Hlas zvířat a PLICKA & PARTNERS: „*Návrh OOP neobsahuje zákonné náležitosti stanovené v souladu s ustanovením § 56 odst. 7 ZOPK a ustanovením § 5b odst. 3 písm. a) ZOPK. V souladu s ustanovením § 5b odst. 3 písm. a) ZOPK musí Návrh OOP obsahovat označení druhů a množství živočichů, na které se má odchýlný postup vztahovat.*“

Pozn.: Hlas zvířat a PLICKA & PARTNERS odkazuje v této a několika následujících připomínkách na ust. § 56 odst. 7 zákona, jež není od 1. 1. 2024 v zákoně obsažen. Věcný obsah uvedeného ustanovení je v době projednávání opatření obecné povahy již předmětem ust. § 56 odst. 6 zákona. V analogii povolování výjimek u zvláště chráněných druhů živočichů k stanovování odchylného postupu u ptáků jsou na rozhodnutí o povolení výjimky, zde na opatření obecné povahy shodně kladeny nároky uvedené v ust. § 5b odst. 3 písm. zákona.

Opatření obecné povahy je navrženo tak, aby na základě odborných dat, doplněných o detailní poznatky pro každou individuálně řešenou situaci, umožnilo řešení problematické situace co nejmírnějšími prostředky. Pro naplnění zákonné podmínky neexistence jiného uspokojivého řešení dle § 56 odst. 1 zákona je nezbytné postupovat od nejmírnějších opatření až po případné odstranění jedince (viz podmínka č. 2 tohoto opatření obecné povahy). Z výroku i odůvodnění je tedy zřejmé, že se jedná o druh vlk obecný a že půjde o jednotlivé o jedince, nikoli desítky či stovky jedinců. Konkrétní množství jedinců však není možné, vzhledem k nepredikovatelnosti počtu potenciálních problematických jedinců, resp. ani situací, které bude potřebné v tomto kontextu řešit, předem jednoznačně určit. V tomto opatření obecné povahy lze teoreticky uvést limit, což zde krajský úřad ve změně oproti návrhu opatření, učinil, když ve výroku opatření uvádí, že jde o jednotky jedinců. Tento údaj však nelze nijak argumentačně podpořit, vzhledem k tomu že problematické jednání konkrétních jedinců nelze z jeho podstaty předpokládat či jinak predikovat. Aktuálně se v ČR vyskytuje přibližně 150 jedinců vlka obecného, dosud není znám žádný případ problematického chování, která by byl klasifikován od stupně II. Pohotovostního plánu výše. Přesto tuto situaci nelze vyloučit např. v důsledku zranění, handicapu jedince, návyku na organické odpady v okolí sídel atd. AOPK ČR prověřuje veškerá podezření na nestandardní chování jedinců vlků (jde o jednotky podnětů ročně). Na základě uvedeného je velmi pravděpodobné, že se bude za dobu platnosti opatření jednat o jednotky jedinců, a to i přes stále narůstající populaci vlků v ČR.

Cílem přístupu zakotveného Programem péče je ochrana druhu podle národní i evropské legislativy a současně řízení konfliktu spojeného s návratem této šelmy do české přírody. AOPK ČR koncentruje všechna dostupná data z monitoringu druhu (vč. genetického monitoringu), šetření škod (na kterých se přímo v terénu podílí), ale také z výzkumu či zahraničních zkušeností. Tyto pak promítá do nastavení vhodných preventivních opatření jak metodicky (Standard péče o přírodu a krajinu 02 006 Ochrana hospodářských zvířat před útoky velkých šelem), ale do financování (OPŽP), případně metodické pomoci farmářům, např. jako doporučení při šetření konkrétních vzniklých škod. Zároveň zajišťuje objektivní informovanost všech relevantních subjektů, ale také veřejnosti skrze webovou stránku www.navratvlku.cz, kde transparentně zveřejňuje data o stavu druhu i jím působených škodách. Mimo to, poskytuje odbornou pomoc ostatním orgánům ochrany přírody v rámci probíhajících řízení souvisejících s ochranou druhu (odborná stanoviska), ale je také znaleckým pracovištěm. V rámci ČR proto neexistuje subjekt státní správy s větším odborným zázemím a dlouhodobou zkušeností s ochranou druhu, který by mohl v zájmu druhu situaci koordinovat a odborně směřovat. Z výše uvedeného vyplývá, že východiskem a podkladem pro rozhodování jsou dostatečná odborná a vědecká data.

Hlas zvířat a PLICKA & PARTNERS: „Návrh OOP neobsahuje zákonné náležitosti stanovené v souladu s ustanovením § 56 odst. 7 ZOPK a ustanovením § 5b odst. 3 písm. b) ZOPK. V souladu s ustanovením § 5b odst. 3 písm. b) ZOPK musí Návrh OOP obsahovat prostředky, způsob nebo metody povolené pro odchyt nebo zabíjení.“

Krajský úřad má specifikaci prostředků, způsobu nebo metody povolené pro odchyt nebo zabíjení, jež jsou předmětem některých stanovených podmínek ve výroku opatření za dostatečnou a odpovídající. V případě odchytu je podmínkou č. 7 specifikován konkrétní typ pasti a v podmínce č. 8 upřesněn čas, do kdy je nutné k zvířeti z pasti přijet. Pro použití zbraně stanovuje potřebné limity a náležitosti zákon o myslivosti a související předpisy. Tato ustanovení zákona o myslivosti jsou pro vlka jako druh zvěře závazná, stejně tak jako je stanoveno, jakou zbraní lze tento lov podle zákona o myslivosti realizovat. Podmínkou realizace odlovu je v návaznosti na opatření obecné povahy dále vydání rozhodnutí dle ust. § 39 a 41 zákona o myslivosti. Způsob usmrcení lovem může aplikovat pouze ten, který naplňuje všechny podmínky stanovené zákonem o myslivosti (např. je držitelem zbrojního průkazu, má povolenku k lovu od mysliveckého sdružení, které je uživatelem dané honitby atd.). Obdobně je veterinárními předpisy vázán i ten, kdo je odborně způsobilou osobou k injekční aplikaci schváleného veterinárního preparátu. S ohledem na dané podmínky dané související legislativou, není detailnější specifikace metod, i s ohledem na délku platnosti opatření a jasné omezení možných realizátorů a použitých metod, účelné ani smysluplné. Jak již bylo uvedeno výše, opatření obecné povahy je navrženo tak, umožnilo řešení problematické situace co nejmírnějšími zásahy ovlivňujícími co nejmenší množství jednotlivých jedinců vlka obecného. Vzhledem k předpokládané různorodosti řešených situací, není jakkoliv možné předem definovat jaká opatření se mají pro jaké situace aplikovat, ani v jakém pořadí a množství opakování. Rámec těmto opatřením dává tabulka č. 1 Pohotovostního plánu, jež je podkladem pro vydání tohoto opatření obecné povahy.

Hlas zvířat a PLICKA & PARTNERS: „Návrh OOP neobsahuje zákonné náležitosti stanovené v souladu s ustanovením § 56 odst. 7 ZOPK a ustanovením § 5b odst. 3 písm. c) ZOPK. V souladu s ustanovením § 5b odst. 3 písm. c) ZOPK musí Návrh OOP obsahovat časové a místní okolnosti, za nichž lze postupovat v souladu s povolenou výjimkou.“

U dálkově migrujících volně žijících živočichů, včetně vlka obecného, nelze stanovit předem ani místo ani čas aplikace potřebných opatření. Rámcový územní rozsah je dán místní příslušností orgánu ochrany přírody a časové okolnosti dobou platnosti opatření. Problematické chování nelze z jeho podstaty predikovat. Vyloučení některých lokalit např. míst odpočinku vlků není pro aplikaci opatření účelné, resp. naopak cílem je aplikovat vhodná (nejmírnější) opatření efektivně právě v místech, kde se zvířata opakovaně a nejpravděpodobněji nacházejí. Aplikované metody (telemetrie, systematické plašení u stád hospodářských zvířat, případně jednorázový odchyt či odstřel jedince) nemají vliv na jiné předměty ochrany zvláště chráněných lokalit, tedy není smysluplné ani vyjmutí těchto lokalit z opatření.

Hlas zvířat a PLICKA & PARTNERS: „Návrh OOP neobsahuje zákonné náležitosti v souladu s ustanovením § 56 odst. 7 ZOPK a ustanovením § 5b odst. 3 písm. d) ZOPK. V souladu s ustanovením § 5b odst. 3 písm. d) ZOPK musí Návrh OOP obsahovat

způsob kontrol, které bude orgán ochrany přírody stanovující odchylný postup provádět.“

Způsob kontroly spočívá jednak v roli PŠ se zastoupením všech kompetentních státních orgánů, který ve svém písemném zápise definuje řadu detailů, které omezují realizaci opatření na konkrétní osoby, např. pro transport kadáveru, nebo konkrétní územní podmínky. Kontrola je také zajištěna přímou účastí zástupce orgánu ochrany přírody v PŠ. Orgán ochrany přírody tak má přímou kontrolu nad vykonávanými opatřeními. Zároveň jsou navíc v podmínce č. 10 opatření nastaveny mechanismy bezodkladného hlášení úspěšné realizace odchyty nebo usmrcení včetně dokumentace přímo krajskému úřadu jako orgánu ochrany přírody vydávajícímu toto opatření.

Hlas zvířat a PLICKA & PARTNERS: *„Návrh OOP v rozporu s ustanovením § 56 odst. 1 ZOPK nehodnotí převahu veřejného zájmu nad zájmem na ochranu přírody podle jednotlivostí daného konkrétního případu a v rozporu se zákonem přenáší pravomoc hodnotit převahu veřejného zájmu nad zájmem na ochranu přírody na jiný subjekt a mimo správní řízení.“*

Pokud by byla problematická situace s problematickým jedincem vlka řešena individuálním řízením o povolení výjimky (nikoliv opatřením obecné povahy předem) pro konkrétního jedince za podmínek daných Pohotovostním plánem, nebylo by s ohledem na správní lhůty podle správního řádu realistické reagovat adekvátně na jednotlivé situace. S ohledem na návrhovost individuálních řízení o povolení výjimky dle § 56 odst. 1 zákona je současně předpoklad, že by docházelo k řadě nejasností, případně řešení až ve vyhocených případech, v situacích, kdy již dojde k rozvoji problematického chování a nebyl by již prostor pro uplatnění mírnějších možností řešení. Také nelze opominout časové hledisko procesu vydání jednotlivých pravomocných rozhodnutí. Je potřebné rovněž zohlednit, že pro jednotlivé postupy nezbytné při řešení situace jsou relevantní jiné subjekty, jež budou zapojeny do jejich provádění - např. pro zajištění telemetrie a zpracování jejích výsledků konkrétní odborný výzkumný tým. Pro odstranění jedince pak v souladu se zákonem o myslivosti konkrétní uživatel honitby, resp. uživatelé honiteb v oblasti, kde se bude jedinec vyskytovat. Do opatření k odstrašení jedinců v obci může být zapojena např. i Policie ČR či obecní policie příslušné obce. Proto je z těchto důvodů nezbytné uplatnění výjimky formou opatření obecné povahy, která umožní operativní zapojení různých (předem blíže neurčených) subjektů, stanoví jasně za pomoci uložených podmínek pravidla postupu a tím i aplikaci uvedené volby řešení od nejmírnějšího až po ta krajní. V kritických situacích lze navíc předpokládat, že by bylo odkazováno (byť třeba subjektivně) na využití institutu krajní nouze, přičemž uplatnění tohoto institutu v širší míře není vhodné a žádoucí, mj. právě s ohledem na absenci předem stanovených pravidel, zajištění odborného vyhodnocení situace apod. Důsledek zásahu vůči jedincům s odkazem, že byl využit institut krajní nouze, nelze již, např. na základě špatně vyhodnocené a nijak právně neregulované situace, ex post zhojit (jedinec je již mrtvý) - nehledě na potenciálně hrozící trestně právní odpovědnost osoby, která by situaci špatně vyhodnotila a vlka zranila či usmrtila. Optikou a účelem právní regulace prostřednictvím opatření obecné povahy je tedy naopak omezení případů, kdy by byl (byť subjektivně, jak bylo uvedeno) uplatňován institut krajní nouze, zajištění ochrany každého případně dotčeného jedince vlka a určení postupu pro vyhodnocení situace a volbu adekvátních opatření. Nastaveny jsou podmínky sledování jedinců, jejich

systematického plašení, odchyty či odstřelu i požadavky zpětné kontroly, a to s ohledem na princip proporcionality (přiměřenost řešení) a v rámci toho je zakotvena i role PŠ směřující k zajištění maximálního důrazu na ochranu jedinců i druhu (tj. zájmu chráněného zákonem), odbornosti stanoveného postupu a jeho koordinaci.

PŠ má plnit právě tyto uvedené role, neprovádí správní rozhodování, ale posuzuje po věcné, odborné stránce konkrétní podmínky a příčiny a navrhuje řešení v souladu s orgány ochrany přírody již vydanými správními akty (opatřením obecné povahy a nezbytně navazujících aktů dle zákona o myslivosti). PŠ je proto složen jak ze zástupců příslušných dotčených orgánů státní správy, tak současně k jeho jednáním budou přizvány subjekty důležité pro zajištění odbornosti prováděných opatření a jejich koordinace adekvátně pro danou situaci v konkrétním regionu či lokalitě. Orgán ochrany přírody na PŠ nijak nepřenáší (a ani nemůže) žádné své správní kompetence, ale v rámci uložených podmínek tohoto opatření obecné povahy zakotvuje jeho postavení při věcném vyhodnocení aplikaci konkrétních zásahů v rámci postupu dle opatření a za jím stanovených a uložených podmínek. Právě z důvodu zajištění maximálního důrazu na ochranu jedinců i druhu a odbornosti ve vztahu k řešenému druhu bude PŠ řízen zástupcem AOPK ČR, jako odborné organizace resortu životního prostředí. Odbornost AOPK ČR ve vztahu k druhu je popsána výše. PŠ se zapojením zástupců orgánů/ů ochrany přírody, státní správy myslivosti, ochrany zvířat a veterinárních orgánů i Policie ČR, tedy orgánů, jejichž součinnost a případně odborná expertiza může být v jednotlivých situacích klíčová a nezbytná, je konsorciem odborníků a zástupců příslušných orgánů i zainteresované veřejnosti a jeho úkolem je na základě vyhodnocení chování konkrétního jedince či jedinců (které dle PŠ a tohoto opatření obecné povahy zajišťuje AOPK ČR) najít adekvátní řešení situace v daném místě a čase.

Výstupem jednání PŠ je záznam, který bude sloužit jako odborný podklad pro konkrétní postup, i pro zpětnou kontrolní, monitorovací činnost orgánu ochrany přírody. Eliminace jedince je řešením ultima ratio, což je v Pohotovostním plánu dostatečně popsáno a upraveno podmínkami tohoto opatření obecné povahy. Na právní regulaci řešené problematiky formou opatření obecné povahy krajský úřad jako orgán ochrany přírody pohlíží optikou stanovení racionálního postupu, kterým mimo jiné předchází případnému zneužívání institutu krajní nouze a stanovuje a reguluje podmínky postupu jakéhokoliv škodlivého zásahu do přirozeného vývoje případného konkrétního jedince vlka obecného, jehož chování bude identifikováno jako problematické tak, aby vyhověl zákonným limitům a současně byl operativně na řešení problematiky připraven, aby nebylo nutné přistupovat na jednu stranu k administrativně potenciálně zdlouhavým a komplikovaným řešením, nebo na druhé straně k postupům unáhleným a dostatečně nepromyšleným.

Hlas zvířat a PLICKA & PARTNERS: „*Návrh na OOP nesplňuje zákonné podmínky stanovené pro povolení výjimky v souladu s ustanovením § 56 odst. 1 věta druhá a odst. 2 ZOPK.*“

V opatření obecné povahy je identifikován veřejný zájem, kterým je odůvodněno vydání tohoto opatření, ten spočívá podle typu řešené situace v ochraně druhu vlka obecného (před přenosem nežádoucích návyků apod.) nebo bezpečností a ochranou osob (při silné habituaci jedince vlka na člověka). Odůvodnění shledává zejména z uceleného celospolečenského pohledu zajištění bezpečnosti a zdraví osob za

jednoznačně jiný převažující veřejný zájem nad zájmem ochrany přírody (a to navíc i vzhledem ke skutečnosti, že přítomnost jedince s problematickým chováním, zejména pokud jde o chování v nejvyšších stupních závažnosti, není žádoucí ani z hlediska ochrany ostatních jedinců druhu a druhu jako celku a intenzita zájmu ochrany daného konkrétního jedince je tím tedy razantně snížena).

Rozsah povolovaných zásahů je omezen výčtem konkrétních zákonných zákazů dle ust. § 50 zákona, k nimž se vztahuje, detailními podmínkami uloženými ve výrocích tohoto opatření, odborným posouzením situace v prvních krocích stanoveného procesu, rolí PŠ složeného z dotčených státních orgánů, ale i výše podmíněným postupem od nejmírnějších opatření k zásadnějším.

Pohotovostní plán řeší zejména situace, kdy bude nezbytné reagovat na opakovaná hlášení nestandardního chování vlka, zjištěné problematické chování jednotlivých jedinců a kritické situace, kdy bude nutná bezodkladná reakce. V takové situaci (při potřebě urychleného jednání z důvodu ohrožení zdraví osob) se uplatní režim tzv. krajní nouze dle zákona o přestupcích a trestního zákoníku. V ostatních případech se po vyhodnocení situace předpokládá postup v souladu se zákonem o ochraně přírody a krajiny (povolení výjimky) a zákonem o myslivosti - tedy odstranění (lov) problematických jedinců nebo jiné řešení adekvátní situaci a podmínkám stanoveným právními předpisy. Jak bylo uvedeno výše, záměrem vydání tohoto opatření je také předcházení případnému zneužívání institutu krajní nouze. Jak bylo uvedeno výše, zejména ohledem na časové hledisko správního řízení o individuální výjimce, nelze problematickou situaci začít administrativně řešit až v době vzniku problému, ne-li po vyhocení dané situace u každého potenciálního problematického jedince.

V souvislosti s obnovou populace vlka obecného na našem území nelze vyloučit situace, kdy bude docházet k problematickému chování jednotlivých jedinců vlka, a to včetně případů kritického chování, na něž bude nutné zejména s ohledem na ochranu veřejného zdraví a veřejné bezpečnosti, ale i v zájmu ochrany volně žijících živočichů (ostatní části populace druhu) nebo prevence závažných škod reagovat dostatečně rychle a operativně. Z toho důvodu vypracovalo MŽP ve spolupráci s MZe jako metodický dokument Pohotovostní plán pro řešení situací při výskytu problematických jedinců vlka obecného (Věstník MŽP, srpen 2023, částka 7), který stanovuje postup vyhodnocování problematického chování, jeho klasifikaci (která vychází z postupů uplatňovaných i např. v Německu a ostatních zemích EU na základě doporučení LCIE - Large Carnivores Initiative for Europe) a především způsob administrativně-správního i praktického, organizačního řešení těchto situací (včetně vytvoření tzv. PŠ, jehož účelem je koordinace dotčených orgánů, zajištění odborného přístupu k vyhodnocení situace a stanovení vhodných opatření dle Pohotovostního plánu, která zaručí, že bude využito to nejšetrnější možné řešení nastalé situace).

V případě výskytu jedince či jedinců s potvrzeným problematickým, resp. kritickým chováním bude nezbytná zmíněná dostatečně rychlá reakce, přičemž dle okolností by mělo být v souladu s Pohotovostním plánem (a dle podmínek tohoto opatření obecné povahy) zajištěno nejprve ověření příčin chování (neinvazivní monitoring a sledování jedinců), zahájeno telemetrické sledování, případně odrazení jedinců s využitím averzivního podmiňování a až jako poslední možnost usmrcení jedince. Nicméně již samotné neinvazivní sledování jedinců (které může intenzivním cíleným pohybem odborníků v okolí vlků znamenat rušení jedinců zvláště chráněných druhů) a

především telemetrické sledování (spojené s odchycem a dočasným usmáním jedince), stejně jako zajištění averzivního podmiňování (systematická aplikace nepříjemných až bolestivých podnětů, které si má zvíře spojit s přítomností člověka) představují zásahy do podmínek ochrany jedinců vlka stanovených § 50 odst. 2 zákona. Proto je ke všem těmto krokům v rámci řešení akutní situace při výskytu jedince vlka s problematickým chováním nezbytné povolení výjimky dle ust. § 56 zákona. Zároveň však vzhledem k nepredikovatelnosti vzniku takové situace a potřebě rychlého, operativního postupu (v řádu hodin či jednotek dní) je adekvátním řešením stanovení konkrétních, pro všechny subjekty realizující vhodná opatření závazných, „pravidel“ v rámci opatření obecné povahy. Účelem těchto pravidel je ochrana všech jedinců vlka v souladu se zákonem a využití takového postupu, který bude řešit problematickou situaci nejšetrnějším způsobem (od sledování až po krajní řešení odstraněním jedince z populace). Pro případné přistoupení k odstranění jedince z populace je nutné ze strany PŠ konstatovat, že neexistuje jiné uspokojivé řešení, resp. bylo vyzkoušeno, nebo jeho realizace již není v dané situaci vhodná či možná, a to včetně odůvodnění.

Pokud by byla problematická situace řešena individuálním řízením o povolení výjimky (nikoliv opatřením obecné povahy předem) pro konkrétního jedince za podmínek daných Pohotovostním plánem, nebylo by s ohledem na správní lhůty podle správního řádu realistické reagovat adekvátně na jednotlivé situace (shodně řešeno výše na str. 22 tohoto opatření).

Preventivní povaha tohoto opatření dává možnost flexibilně reagovat na odborně posouzené a na detailních datech založené potvrzení problematického chování konkrétních jedinců vlka obecného. Závěrem je třeba zdůraznit, že Pohotovostním plánem je jasně definováno, že jednorázové překonání nedostatečných preventivních opatření k zajištění ochrany dobytka nelze považovat za problematické chování, protože lze vyřešit lepší technickou ochranou stáda a není nezbytné jej řešit jakýmkoliv zásahem do přirozeného vývoje vlka obecného. Toto chování hodnotí tabulka č. 1 Pohotovostního plánu jako přirozené chování / chování nežádoucí vzhledem k ochraně hospodářských zvířat, nikoliv jako problematické chování, které je předmětem tohoto opatření.

otisk úředního razítka

Mgr. Ing. Jitka Hejlová
vedoucí odboru životního prostředí a zemědělství
Krajského úřadu Olomouckého kraje

zastoupená

Mgr. Lucií Michalovou
vedoucí oddělení vodního hospodářství
odboru životního prostředí a zemědělství
Krajského úřadu Olomouckého kraje

Subjekty, které uplatnily připomínky:

Zoologická zahrada Tábor, a.s., sídlem: Dukelských hrdinů 747/19, 170 00 Praha 7, IČO: 04074025

Hnutí Duha Šelmy, sídlem: Dolní náměstí 27/38, 779 00 Olomouc, IČO: 44936354

Hlas zvířat, z.s., IČO: 07099363, sídlem: Sadová 746, 473 01 Nový Bor

PLICKA & PARTNERS, advokátní kancelář, s.r.o., IČO: 07524242, sídlem: Národní 58/32, Nové Město, 110 00 Praha 1

Na vědomí:

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Kaplanova 1931/1, 148 00 Praha 11 – Chodov

Ministerstvo životního prostředí, Sekce ochrany přírody a krajiny, Vršovická 1442/65, Praha 1

Krajský úřad Olomouckého kraje, oddělení lesnictví – zde

Obce a kraj (veřejná vyhláška):

Všechny obce a města Olomouckého kraje, vyjma těch, které leží celým svým obvodem na území chráněných krajinných oblastí Litovelské Pomoraví a Jeseníky a jejich ochranných pásem.

Olomoucký kraj - zde

Žádáme podle ust. § 172 odst. 1 zákona č.500/2004 sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů o vyvěšení na úřední desce obce nejméně po dobu 15 dní, vyznačení data vyvěšení a sejmutí, vrácení zpět prostřednictvím DS, případně na email uvedený v záhlaví a současně o zveřejnění způsobem umožňujícím dálkový přístup.

Potvrzení vyvěšení č. j.: KUOK 113516/2024 na úřední desce obce:

Vyvěšeno dne.....

Sejmuto dne.....

Razítko, podpis orgánu, který potvrzuje vyvěšení a sejmutí opatření obecné povahy na úřední desce.